

พิมพ์ครั้งที่

๑๐

รอยพระยุคลบาท

บันทึกความทรงจำของ

พล.ต.อ. วชิรชุตี เสงี่ยมบุตร

รอยพระยุคลบาท

บันทึกความทรงจำของ

พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร

กรุงเทพมหานคร • สำนักพิมพ์มติชน • ๒๕๕๖

รอยพระยุคลบาท • พลตำรวจเอก วชิรรัฐ เดชกุญชร

พิมพ์รวมเล่มครั้งแรก : สำนักพิมพ์มติชน, ตุลาคม ๒๕๔๔

พิมพ์ครั้งที่สอง : สำนักพิมพ์มติชน, มกราคม ๒๕๕๕

พิมพ์ครั้งที่สาม : สำนักพิมพ์มติชน, กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

พิมพ์ครั้งที่สี่ : สำนักพิมพ์มติชน, เมษายน ๒๕๔๙

พิมพ์ครั้งที่ห้า : สำนักพิมพ์มติชน, เมษายน ๒๕๔๙

พิมพ์ครั้งที่หก : สำนักพิมพ์มติชน, มิถุนายน ๒๕๔๙

พิมพ์ครั้งที่เจ็ด : สำนักพิมพ์มติชน, มิถุนายน ๒๕๔๙

พิมพ์ครั้งที่แปด : สำนักพิมพ์มติชน, พฤศจิกายน ๒๕๔๙

พิมพ์ครั้งที่เก้า : สำนักพิมพ์มติชน, มิถุนายน ๒๕๕๓

พิมพ์ครั้งที่สิบ : สำนักพิมพ์มติชน, พฤษภาคม ๒๕๕๖

ราคา ๒๙๐ บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

วชิรรัฐ เดชกุญชร, พล.ต.อ. รอยพระยุคลบาท. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๕๖.
๔๘๘ หน้า : ภาพประกอบ.

1. ภูมิพลอดุลยเดช, สมเด็จพระปรมินทรมหา—พระราชกรณียกิจ I. ชื่อเรื่อง

๙๗๓.๑

ISBN 978 - 974 - 02 - 0605 - 7

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคนาท, สุพจน์ แจ่มเร็ว, สุชาติ ศรีสุวรรณ, จุฬาลักษณ์ ภูเกิต,
ปิยชนัน สุทธิทรัพย์, ไพโรจน์ พงศ์พานิชย์, ศิริพงษ์ วิทย์โรจน์, นงนุช สิงหเดชะ

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : กิตติวรรณ เจริญวิเศษ • รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : จุจิรัตน์ ทิมวัฒน์
บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ บุญปาน • หัวหน้ากองบรรณาธิการ : สุภชัย สุชาติสุธารม
พิสูจน์อักษร : ทรงชัย บุญส่งรุ่งเรือง • คอมพิวเตอร์กราฟิก : อรอนงค์ อินทรอุดม
ออกแบบปก-ศิลปกรรม : จิราพร รอดมา • ประชาสัมพันธ์ : ดั่งฤดี ศรีไพโรจน์
• พระบรมฉายาลักษณ์ปกหน้าและในเล่มทั้งหมดเป็นฝีมือของสุทัศน์ พัฒนสิงห์ ช่างภาพอาวุโส

สำนักพิมพ์มติชน

www.matchonbook.com

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) : ๑๒ ถนนเทศบาลนามูมัล ประชาโนแควร์น ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๐๐๒๑ ต่อ ๑๒๓๕ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๙-๕๔๘๘

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองพิมพ์สี บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนามูมัล ประชาโนแควร์น ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๐๐๒๑ ต่อ ๒๔๐๐-๒๔๐๒

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด ๒๙/๑ หมู่ ๕ ถนนสุขาประชาสรวิศ ๒ ตำบลบางพูด อำเภปากเกร็ด
นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๔-๒๑๓๓, ๐-๒๕๔๒-๐๕๙๖ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๑-๙๐๑๒

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนามูมัล ประชาโนแควร์น ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๐-๓๓๕๓ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๑-๙๐๑๒

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co.,Ltd.

12 Tethsabannaruman Rd, Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยกระดาษที่ปราศจากคลอรีน

เพื่อปกป้องสุขภาพดี ลดการก่อมลพิษ และส่งเสริมความยั่งยืนของผู้อ่าน

คำนำสำนักพิมพ์

หากเอ่ยนาม “พล.ต.อ.วชิษฐ เดชกุญชร” ให้จำกัดอยู่แค่แวดวงคนเขียนหนังสือ

เมื่อพลิกย้อนไปในอดีต ชื่อวชิษฐ เดชกุญชร ปรากฏออกสู่สาธารณชนบนหน้าหนังสือ ‘มหาวิทยาลัย’ ของสโมสรนิสิตจุฬาฯ

ถัดมา ชื่อเขียนแนว ‘หัสการ’ จากชาวกรุง ได้รวมเล่มชื่อ ‘สัพเพเหระคดี’ หนังสือแนว ‘หัสการ’ สร้างความครึกครื้นอันดับต่อๆ มา เช่น พุดจาประสาตำรวจ ปากกาพา(ให้)เป็นไป และ ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นอารมณ์ขันที่แฝงด้วยอุดมคติและปรัชญาชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ขณะนั้นใครบ้างไม่รู้จักนามปากกา ‘โก้ บางกอก’

เมื่อหันมาดูหนังสือแนวนิยาย เรื่อง *ดงเย็น*, *จันทร์หอม*, *ลว.สุดท้าย*, *สันติบาล*, *เลือดเข้าตา*, *เบี่ยงล่ง* หรือบทบาทของธนูส นิราลัย ผู้พิชิตทรชน จากเรื่อง *สารวัตรเถื่อน*, *แม่ลาวเลือด*, *หักลั่นช้าง* และ *บ่วงบาศ*

ชื่อวชิษฐ เดชกุญชร ก็แนบแน่นกับคอนิยายแนวอุดมคติยิ่งนัก

และเมื่อมีวโรกาสอันเหมาะสม พล.ต.อ.วชิษฐ เดชกุญชร นำ

คำนำผู้เขียน

ผมรับราชการเป็นตำรวจอยู่ประมาณ ๓๔ ปี ระหว่างระยะเวลา
เวลานั้นได้รับแต่งตั้งโยกย้ายไปสังกัดและทำหน้าที่อยู่ในหน่วยราชการ
ต่างๆ ของกรมตำรวจหลายหน่วย ซึ่งเป็นธรรมดาของการรับราชการ
ช่วงที่ผมรู้สึกว่า แม้จะมีได้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน
ของประชาชนโดยตรง แต่ก็ได้ทำงานที่ถือได้ว่าสำคัญที่สุดของบ้านเมือง
ขึ้นหนึ่งและครั้งหนึ่งนั้นคือระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๔ เมื่อ
ผมดำรงตำแหน่งนายตำรวจราชสำนักประจำ มีหน้าที่ถวายความปลอดภัย
แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินี
นาถ พระราชโอรส พระราชธิดา และพระบรมวงศานุวงศ์บางพระองค์

หน้าที่ดังกล่าวทำให้ผมต้องตามเสด็จพระราชดำเนินและปฏิบัติ
หน้าที่ตามพระราชประสงค์โดยใกล้ชิด ทำให้ได้ตระหนักในพระราชภาระ
อันหนักและใหญ่หลวงของพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเจ้า และความทุ่มเท
อุทิศพระวรกายอย่างปราศจากเงื่อนไขทั้งสองพระองค์พระราชทานแก่
คนไทยและเมืองไทย ที่ผมเห็นว่าสมควรจะบันทึกเอาไว้ให้คนไทยอื่นๆ

คำปรารภของผู้เขียน เนื่องในการพิมพ์ครั้งที่ ๙

ขณะที่เขียนคำปรารภนี้เมืองไทยกำลังมีวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เลวร้ายกว่าครั้งอื่นใดที่แล้วมา เพราะในการขัดแย้งครั้งนี้นอกจากจะกล่าวหาปรักปรำและใช้ความรุนแรงบีบบังคับให้รัฐบาลยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขของตนแล้ว ฝ่ายที่เป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลยังพยายามที่จะทำลายความจงรักภักดีที่คนไทยมีต่อพระมหากษัตริย์ลง ด้วยการหมิ่นประมาทดูหมิ่นและกล่าวหาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์โดยใช้ข้อความที่เป็นเท็จและเห็นได้ชัดว่าเสกสรรค์ปั้นแต่งขึ้น แม้จนกระทั่งลบหลู่จาบจ้วงด้วยถ้อยคำและภาพที่หยาบคายอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ผู้พยายามจะทำลายนี้อาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแพร่การกระทำของตนออกไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง

ตลอดเวลาที่ ๑๑ ปีที่ผมได้มีโอกาสเข้าไปรับใช้พระยุคลบาทปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนายตำรวจราชสำนักประจำ ผมได้รู้เห็นพระราชกรณียกิจทั้งน้อยและใหญ่อันสะท้อนให้เห็นความเสียสละและอุทิศพระวรกายและพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่ประชาชนคนไทยโดยไม่มีเงื่อนไข เพราะได้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทและได้ตามเสด็จฯ อย่างใกล้ชิด ผมจึงมีโอกาสดำเนินพระราชากระเสรับสั่งทั้งที่พระราชทานแก่ผู้อื่นและแก่ตัวผมเอง พระราชากระเสเหล่านั้นยืนยัน

ในตอนบ่ายวันนั้นของเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๑๐ อากาศที่ชายทะเลชะอำตรงที่เป็นที่ตั้งของพระราชนิเวศน์มฤคทายวันกำลังร้อนและอ้าว

ห้องที่ผมกำลังนอนพักอยู่นั้น ครั้งหนึ่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คงจะเคยใช้เป็นสำนักงานของข้าราชการสำนักหรือข้าราชการบริหารท่านใดท่านหนึ่ง พระราชนิเวศน์มฤคทายวันขณะนั้นอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตำรวจตระเวนชายแดนใช้บริเวณพระราชนิเวศน์เป็นที่ฝึกตำรวจ และใช้บางส่วนของพระราชนิเวศน์เป็นสำนักงานและที่พัก

ขณะนั้นผมมียศเป็นพันตำรวจโท สังกัดจริง ๆ ของผมคือกองตำรวจสันติบาล แต่ผมได้รับมอบหมายให้เป็นครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์และลัทธิการเมืองให้ตำรวจตระเวนชายแดนมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ อันเป็นปีเริ่มต้นของการต่อสู้ระหว่างตำรวจกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

ตอนบ่ายวันที่กล่าวถึงนี้เป็นเวลาว่างจากการฝึก ตามปกติทั้งครู

ในกรณีที่เสด็จฯ ในภูมิภาคประเทศที่ลำบากทุรกันดารอันอยู่ในเขต
รับผิดชอบของตำรวจตระเวนชายแดน ก็อาจมีรถของตำรวจตระเวน
ชายแดนซึ่งคุ้นกับภูมิภาคประเทศกว่าเล่นนำขบวนเสด็จฯ ไปด้วย

พอได้เวลาพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเจ้า และทูลกระหม่อมบางพระองค์
เสด็จลงจากพระตำหนัก เจ้าหน้าที่ยังรักษาความปลอดภัยในขบวนเสด็จฯ
ก็จะเตือนเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดให้ทราบโดยทางวิทยุให้เตรียมตัว

ตามปกติในการเสด็จฯ เช่นนี้ซึ่งมิใช่เป็นพระราชพิธี พระเจ้าอยู่
หัวและสมเด็จพระเจ้า มักจะทรงแต่งพระองค์ด้วยฉลองพระองค์ลำลอง บาง
ครั้งพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงฉลองพระองค์เครื่องแบบสนามของทหารชุดสี
เขียว ฉลองพระองค์ของสมเด็จพระเจ้า นั้นก็เป็นแบบรัดกุม เพราะจะต้อง
ทรงพระดำเนินและประทับอยู่ในภูมิภาคประเทศที่เป็นป่าเขา

ทางรถยนต์บนดอยสุเทพ-ปุยนั้นเป็นทางดินโรยลูกรังที่เจ้าหน้าที่
กรมป่าไม้ตัดขึ้นเพื่อประโยชน์ของทางราชการกรมป่าไม้เท่านั้น มิได้เป็น
ทางลาดยางหรือคอนกรีตที่แข็งแรงถาวรแบบถนนอื่น ๆ เพราะฉะนั้น
รถยนต์ที่เหมาะสมแก่ทางชนิดนั้นจึงได้แก่รถยนต์แบบขับเคลื่อนทั้งสี่ล้อ
ได้ เช่นรถจี๊ปหรือแลนด์โรเวอร์เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นรถยนต์พระที่นั่งซึ่ง
เป็นรถอเมริกันแบบตรวจการณ์ ต่อมาภายหลังทรงใช้รถยนต์เรนจ์
โรเวอร์ (Range Rover) อันเป็นแบบตรวจการณ์ของบริษัทโรเวอร์ด้วย

กรณียกย่องและเสด็จกลับถึงพระตำหนักจิตรลดารโหฐานก็เป็นเวลาหลัง
๑๙ นาฬิกา

ผมไม่ได้เป็นผู้ประสบภัยด้วยตนเอง แต่สีหน้าของประชาชนซึ่งเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่ในวันนั้น เป็นคำบรรยายที่สมบูรณ์และประทับใจลึ้มได้ยาก ลองสมมุติตัวเองว่า เพิ่งจะประสบภัย บ้านทั้งหลังและทรัพย์สินสมบัติหายไปในสายน้ำเมื่อคืนก่อน พอรุ่งขึ้นฝนยังไม่ขาดเม็ด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถก็เสด็จ ด้วยพระองค์เองไปทรงเยี่ยมจนถึงที่และถึงตัว พระราชทานสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นและเพิ่งจะสูญหายไปกับสายน้ำให้ แล้วยังทรงมีพระราชปฏิสันถารด้วยอย่างใกล้ชิด ความรู้สึกของผมในขณะนั้นเป็นความตื่นตันสุดบรรยาย

ระยะนั้นอุทกภัยมิได้มีอยู่แต่เฉพาะในจังหวัดภาคเหนือเท่านั้น แต่ประชาชนในบางจังหวัดในภาคอีสานก็ประสบภัย และได้รับพระมหากรุณาฯ เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมเช่นเดียวกัน เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ พระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเจ้า เสด็จฯ โดยเครื่องบินพระที่นั่งจาก

ก่อนการเสด็จพระราชดำเนินแต่ละครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเสด็จฯ ในพระราชพิธี หรือเสด็จฯ เป็นส่วนพระองค์ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายที่จะต้องร่วมกันลาดตระเวนเส้นทางที่จะเสด็จฯ และตรวจจุดหมายปลายทางที่จะเสด็จฯ เพื่อถวายความสะดวกและความปลอดภัย

แม้ในยามที่ไม่มีหมายกำหนดการจะเสด็จพระราชดำเนิน พวกเรานายตำรวจราชสำนักและนายทหารราชองครักษ์ประจำก็ถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องออกไปลาดตระเวน เพื่อทำความคุ้นเคยกับสถานการณ์ ภูมิประเทศและเส้นทางเอาไว้ก่อน เพื่อว่าจะมีการเสด็จฯ แบบไม่มีหมายกำหนดการและไม่บอกให้รู้ล่วงหน้า (ซึ่งเคยมีหลายครั้ง และจะได้กล่าวถึงบ้างในภายหลัง) จะได้สามารถปฏิบัติหน้าที่ถวายได้อย่างเต็มภาคภูมิ

ผมเองได้ประโยชน์เป็นส่วนตัวอย่างมหาศาลจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เพราะทำให้ผมได้รู้จักทั้งภูมิประเทศและบุคคลอย่างมาก และกว้างขวางทั่วประเทศ

ซาเบียร์ พระราชินีนาถแห่งประเทศอังกฤษ เสด็จพร้อมด้วยดुकแห่ง
เอดินเบิร์ก พระสวามี และเจ้าหญิงแอนน์ พระราชธิดา มาเยือนประ-
เทศไทยในฐานะพระราชอาคันตุกะ

ผมไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการถวายความปลอดภัยในพระราช
ฐานที่ประทับ หรือในงานพระราชทานเลี้ยงรับรองถวายพระเกียรติแก่
สมเด็จพระนางเจ้าเอลิซาเบธ แต่ในตอนบ่ายวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๕๑๕ เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าเอลิซาเบธ เสด็จฯ โดยทางรถยนต์
พร้อมด้วยดุกแห่งเอдинเบิร์กและเจ้าหญิงแอนน์ ไปเยือนเมืองโบราณที่
บางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระ
พระบรมราชินีนาถไปทรงรับเสด็จฯ ด้วยนั้น ผมได้ทำหน้าที่ถวายความ
ปลอดภัยไปในขบวนเสด็จฯ ด้วย

ผู้ที่เคยไปชมเมืองโบราณมาแล้วคงจะทราบว่า ที่เมืองโบราณ
นั้น เอกชนเจ้าของบริษัทเมืองโบราณได้จำลองโบราณสถานและปูชนีย
สถานสำคัญ ทั่วประเทศไทย แต่งและจัดวางเอาไว้อย่างกลมกลืนกับ
ภูมิประเทศ

เมื่อพระศพของสมเด็จพระเจ้ากุสตาฟที่ ๖ อดอล์ฟ ได้รับการเชิญเข้าไปในมหาวิหารแล้ว ก็มีการบรรเลงเพลงด้วยออร์แกนไฟฟ้าซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่โบสถ์ฝรั่งเศสไม่ได้ ตามมาด้วยการบรรเลงของวงดุริยางค์และเพลงขับร้องหมู่เพลงแรก ครั้นแล้ว พระสังฆราชจึงอ่านประกาศพระราชพิธีพระศพ สมุหพระราชมณเฑียรเชิญพระมงกุฎจากหลังหีบพระศพไปประดิษฐานบนโต๊ะที่เตรียมไว้ พระสังฆราชสวดและโรยดินลงบนหีบพระศพสามครั้ง (ครั้งละกำ?) ป็นใหญ่ยิ่งสุดถวาย จบลงด้วยการขับร้องเพลงหมู่

ต่อจากนั้นเป็นการเชิญพระศพจากมหาวิหารไปบรรจุยังสุสานหลวงที่ Haga Park ในการนี้ เฉพาะสมเด็จพระเจ้าคาร์ลที่ ๑๖ กุสตาฟ กษัตริย์องค์ใหม่เท่านั้นที่เสด็จฯ พร้อมกับพระราชวงศ์ฝ่ายหน้า นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นอกจากนั้นก็มีพระราชวงศ์ฝ่ายในกับผู้รับเชิญบางคนเท่านั้นที่ตามเสด็จฯ

ขณะที่สมเด็จพระเจ้าคาร์ลที่ ๑๖ กุสตาฟ เสด็จฯ จากวิหาร

เรือด้วย เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม เสด็จฯ ไปยังวัดบางนมโคและวัดสามกوة ตำบลสามกوة อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และพระราชพาหนะคือรถยนต์พระที่นั่ง “ไอยราพต” วัดบางนมโคนั้นเป็นวัดของหลวงพ่อบาน ซึ่งเป็นอาจารย์ของพระราชพรหมญาณ (วีระ ถาวโร) หรือที่นิยมเรียกกันว่าหลวงพ่อ “ฤๅษีลิงดำ” ทั้งสองรูปถึงมรณภาพไปแล้ว

ส่วนวัดที่เสด็จฯ โดยทางรถยนต์ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ก็ได้แก่วัดวิเศษชัยชาญและวัดสี่ร้อย ซึ่งอยู่ในอำเภовิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ผมสนใจและมีความรู้ทางประวัติศาสตร์ไทยพอสมควร จึงพอจำได้ว่าชาววิเศษชัยชาญนั้นเป็นนักรบ เคยต่อสู้กับพม่าเข้าศึกมาในสมัยที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี แต่เพิ่งไปรู้เอาเมื่อตามเสด็จคราวนั่นเอง ว่าที่วัดสี่ร้อยได้ชื่ออย่างนั้นก็เพราะเป็นอนุสรณ์ของคนไทยชาววิเศษชัยชาญจำนวน ๔๐๐ คน ที่รวมกำลังกันต่อสู้พม่าในสงครามครั้งหนึ่งในอดีต

ก่อนเสด็จแปรพระราชฐานไปประทับยังพระตำหนักภูพิงค-

ตามปกติการเสด็จแปรพระราชฐานไปประทับ ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ที่จังหวัดเชียงใหม่ มักจะกระทำในเดือนธันวาคม แต่ในปี ๒๕๑๘ นั้น มิได้เสด็จฯ ดังที่เคย ในวันจันทร์ที่ ๒๙ ธันวาคม พระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ พร้อมด้วยทูลกระหม่อมชาย ทูลกระหม่อมน้อย และทูลกระหม่อมเล็ก แปรพระราชฐานไปประทับที่พระราชวังบางปะอิน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผมมีความรู้เกี่ยวกับภาคกลางของประเทศไทยน้อยที่สุด มิหนำซ้ำยังมีความรู้สึกผูกพันน้อยด้วย คงเป็นเพราะผมเติบโตขึ้นมาในต่างจังหวัด และเมื่อมารับราชการแล้ว หน้าที่การงานของผมก็ไปอยู่ในต่างจังหวัดเสียเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในภาคอีสานและภาคเหนือ เพราะฉะนั้นเมื่อได้ตามเสด็จฯ ไปยังพระราชวังบางปะอิน และเมื่อพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เสด็จเยี่ยมประชาชนในภาคกลาง จึงเป็นโอกาสให้ผมได้ศึกษาภูมิประเทศและปัญหาของคนในจังหวัดภาคกลางที่เสด็จฯ ทำให้ได้เปิดหูเปิดตากว้างออกไปอีกเป็นอันมาก

มหาวิทยาลัยนิวยอร์กและเป็นอาจารย์ของผมเอง

วันอังคารที่ ๓๑ สิงหาคม ผมออกเดินทางจากท่าอากาศยาน John F. Kennedy นครนิวยอร์ก ข้ามมหาสมุทรแอตแลนติกไปประเทศอังกฤษโดยเครื่องบินของบริษัทแพนแอม ซึ่งบัดนี้กลายเป็นประวัติศาสตร์เพราะเลิกกิจการไปแล้ว ระหว่างอยู่ในประเทศอังกฤษได้รับเชิญให้ไปสังเกตการฝึกของหน่วย Special Air Service ซึ่งเป็นทหารหน่วยรบพิเศษของอังกฤษ

อยู่ในอังกฤษจนถึงวันอังคารที่ ๗ กันยายน จึงได้เดินทางโดยเครื่องบินต่อไปยังกรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และนั่งรถยนต์ประจำทางต่อไปยังเมืองโลซานน์

ที่ไปโลซานน์นี้เป็นเจตนา เพราะผมอยากจะได้เห็นเมืองที่พระเจ้าอยู่หัวเคยประทับ ทรงศึกษา และเจริญพระชนมายุเป็นเวลากหลายปี ก่อนออกจากกรุงเทพมหานคร ผมได้เฝ้าฯ ขอพระราชทานและได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เฝ้าฯ สมเด็จพระบรมราชชนนี ซึ่งประทับอยู่ที่โลซานน์ด้วย

ผมไปถึงโลซานน์เมื่อหลัง ๑๗ นาฬิกา พอถึงก็นั่งแท็กซี่ต่อไปยัง

ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ นั้น ประทับแปรพระราชฐานอยู่ที่พระตำหนัก
ภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร จนถึงวันพฤหัสบดีที่ ๒ ธันวาคม จึง
เสด็จนิวัติกรุงเทพมหานคร

ผมเลือกเดินทางกลับโดยรถยนต์เช่นเคย คราวนี้มีเพื่อนร่วมทาง
คือ ร.อ.เดชา บุญนาค ร.น. (ที่ต้องใส่ ร.น. ทำย่นามสกุลก็เพื่อให้รู้ว่าคุณ
เดชาเป็นนายทหารเรือ ร.น. ย่อมาจาก “ราชนาวิ” คุณเดชาเวลานี้เป็นพล
เรือเอกและมีตำแหน่งเป็นรองสมุหราชองครักษ์)

ยานพาหนะที่เราใช้เป็นรถยนต์กระบะบรรทุกของกรมตำรวจที่ดัด
แปลงเป็นรถแบบตู้ทึบ ซึ่งสะดวกแก่การขนส่งภาระจำนวนมากของเรา
สองคน รวมทั้งอาวุธปืนที่นำไปใช้ในการถวายเป็นพลอดภัย

กว่าจะได้ฤกษ์ออกเดินทางจากสกลนครก็เป็นเวลาเกือบ ๘ นาฬิกา
เราแวะที่อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม เพื่อซื้อผ้าไปฝากคนที่บ้าน
แล้วก็แวะไหว้พระธาตุพนม ที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ก่อนที่
จะออกเดินทางต่อไปยังอุบลราชธานี

เย็นวันเดียวกันนั่นเอง ผมได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คุณอภิชาติ ยิ่งเจริญ ข้าหลวง (ปัจจุบันนี้เป็นท่านผู้หญิงและยังรับราชการสนองพระเดชพระคุณอยู่) เชิญของเยี่ยมเป็นดอกกุหลาบสีเหลืองมาพระราชทานที่ห้องพัก ผมลุกขึ้นนั่งและหันหน้าไปทางพระตำหนัก ถวายบังคม แล้วก็รับเอาแจกันใส่ดอกกุหลาบนั้นและเชิญไปวางไว้บนโต๊ะที่หัวนอน

วันนี้ในสมุดบันทึกประจำวันปี ๒๕๒๐ ของผม ระหว่างหน้าวันอังคารที่ ๑ และพุธที่ ๒ กุมภาพันธ์ ยังมีกลีบกุหลาบพระราชทานสามกลีบแทรกอยู่ หลังจากเวลาผ่านพ้นไปแล้ว ๒๓ ปี สีเหลืองของกลีบกุหลาบได้กลายเป็นสีน้ำตาลเข้ม

พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้า มิได้ยุติอยู่เพียงเท่านั้น ในวันพุธที่ ๒ กุมภาพันธ์ ขณะที่ผมยังพักรักษาตัวอยู่ในห้องในเรือนพักราชองครักษ์ สมเด็จพระเจ้า ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าหลวงเชิญอาหาร

ในพื้นที่นั้นรุนแรง มีการปะทะต่อสู้กันระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ก่อการร้าย อันเป็นเหตุให้ทั้งสองฝ่ายบาดเจ็บล้มตายอยู่เสมอๆ การเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมในเวลานั้น จึงมีความหมายอย่างยิ่งสำหรับทั้งประชาชน และเจ้าหน้าที่

เสด็จฯ จากท่าอากาศยานอุดรธานีไปยังอำเภอน้ำโสมโดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่ง ถึงสนามหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอน้ำโสมเมื่อเวลาประมาณ ๑๒.๑๕ นาฬิกา ทรงเยี่ยมประชาชนที่คอยเฝ้าฯ อยู่อย่างล้นหลาม ในบริเวณนั้น ในการนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หน่วยแพทย์หลวงเดินทางล่วงหน้าไปก่อนและตรวจรักษาผู้ป่วย ประทับอยู่จนกระทั่งหลัง ๑๔ นาฬิกา จึงเสด็จฯ โดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งต่อไปยังฐานปฏิบัติการ กองพันทหารราบเฉพาะกิจที่ ๑๓๒ ที่บ้านน้ำทรงน้อย ตำบลน้ำโสม

ทรงวางพวงมาลา ณ ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระราชทานถุงของขวัญและยาแก่ผู้แทนกองพัน แล้วทรงนมัสการและมีพระราชดำรัสกับหลวงปู่เครื่อง ฐัมมจาโร เจ้าอาวาสวัดเทพสิงหาร ตำบลนาบุง

ผิง รองนายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาชนจีน แยกของรัฐบาลที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ร่วมในพระราชพิธีทรงผนวช ถวายดอกไม้ธูปเทียนแด่ทูลกระหม่อมชายด้วย

เสร็จแล้ว พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก พระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระสังฆราช พร้อมด้วยทูลกระหม่อมน้อย ออกจากพระอุโบสถวัดพระแก้วไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จฯ ไปยังพระพุทธรัดนสถานในพระบรมมหาราชวัง

ที่พระพุทธรัดนสถาน ทูลกระหม่อมชายทรงประกอบพระราชพิธีตามราชประเพณี ณ พระอุโบสถพระพุทธรัดนสถาน แล้วพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระสังฆราช ประทับรถยนต์พระที่นั่งพร้อมด้วยทูลกระหม่อมน้อย เสด็จฯ ออกจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร ทูลกระหม่อมชายประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระสังฆราช ไปยังวัดบวรนิเวศวิหารเช่นเดียวกัน เมื่อเสด็จฯ ถึง พระเจ้าอยู่หัวทรงจุดธูปเทียนนมัสการพระพุทธชินสีห์ และทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการบูชาพระ

แม้ว่าจะพ้นตำแหน่งในราชสำนักออกมาแล้วนานเท่าใดก็ตาม
แต่ผมก็ยังรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าผมไม่เคยอยู่ไกลพระยุคลบาทเลย
พระราชกรณียกิจทั้งน้อยและใหญ่ได้รับการถ่ายทอดออกมาเป็นข่าว
โดยสื่อมวลชนและหนังสือพิมพ์ให้ผมรู้เห็นอยู่ตลอดเวลา
และถ้าต้องการ ผมก็มีสิทธิเท่าๆ กับคนไทยอื่นๆ ไม่เลือกวัยเลือกอาชีพ
ที่จะไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทได้ในโอกาสต่างๆ เสมอ
ข้าพเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปณิธานที่จะ
“ครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”
และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทั้งสองพระองค์ยังทรงพระราชอุตสาหะบากบั่น
ปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อแบ่งเบาทุกข์ของประชาราษฎร์
อย่างไม่ละลดหรือหยุดยั้ง
พระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยังคงเสด็จฯ กลับไปยังหมู่บ้านต่างๆ
ที่ผมเคยตามเสด็จฯ เมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว
โดยไม่ทรงท้อแท้ ท้อถอย หรือเบื่อหน่าย
ภาพความใกล้ชิดระหว่างพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
กับประชาชนคนไทยยังเป็นภาพที่ดูไม่รู้จักเบื่อ
และเป็นภาพที่หาดูในบ้านอื่นเมืองอื่นไม่ได้
นอกจากในเมืองไทย

ISBN 978-974-02-0605-7

9 789740 206057

สารคดี

290.-